

De Kelk uit de vroegere Sint Janskerk

Op 24 juni bracht de heer Huisman van de parochie Sint Willibrordus (Zevenaar en omstreken) uit Oud-Zevenaar ons een kelk uit de voormalige kerk van de Commanderij van Sint Jan te Arnhem.

Deze kelk is het enig overgebleven religieus voorwerp dat ons uit de vroegere Commanderij rest. Het is een uniek stuk en prachtig om te zien.

De Commanderij van Sint Jan is in Arnhem gesticht in de 12^e eeuw en was gelegen aan

het Jansplein. Het was een instelling van de hospitaalridders van Sint Jan, die oorspronkelijk waren gevestigd in Jeruzalem (later in Malta). In de Arnhemse vestiging was een ridder de commandeur. Hierdoor stond de Arnhemse Commanderij niet onder het gezag van de balije (rechtsgebied) van Utrecht, maar rechtstreeks onder het gezag van de hoofdvesting van de Johannieters in Duitsland. Binnen de stad was het een immuniteit, dat wil zeggen dat het stadsbestuur geen zeggenschap had binnen de muren van de Commanderij.

Op het terrein van de Arnhemse Commanderij stond een commandeurshuis, een mooie, ruime kerk (de Sint Janskerk) een moestuin en enkele bijgebouwen. Na de reformatie hield de Johannieter orde het gezag over dit gebied, hoewel het stadsbestuur met regelmaat probeerde zich dit terrein met de bijbehorende gebouwen en bezittingen toe te eigenen.

Ruïne van de Janskerk, enkele jaren voor de afbraak in 1817

Helaas vervielen de gebouwen en ook de kerk in de loop der tijd steeds meer door gebrek aan onderhoud. In 1817 was de kerk nog slechts een ruïne waarop men besloot deze te slopen. Daarna is op die plaats de Koepelkerk gebouwd.

Van de Commanderij en de inventaris is niets overgebleven, met uitzondering van de prachtige kelk die wij op de bovengenoemde datum in ontvangst mochten nemen. In 1807 is de kelk in handen gegeven van de Sint Martinuskerk in Oud-Zevenaar. Kortgeleden is deze kerk voor de eredienst gesloten. Het parochiebestuur heeft toen besloten dat de kelk in Arnhem thuis hoort. Zo doende is hij na ruim 200 jaar weer teug; een waarlijk zeer belangrijke aanwinst voor onze parochie. We mogen daar terecht dankbaar voor zijn.

Marius van den Brul